

آموزه‌های روان‌شناختی در حدیث

مؤلف:

معصومه غروی اصفهانی

سرشناسه : غروی اصفهانی، معصومه، ۱۳۴۱ -
 عنوان و نام پدیدآور : آموزه‌های روانشناختی در حدیث / مؤلف معصومه غروی اصفهانی.
 مشخصات نشر : تهران: انتشارات رز، ۱۳۹۶.
 مشخصات ظاهری : ۱۹۸ ص.
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۶۴۵۹-۸۹-۲
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
 موضوع : روان‌شناسی اسلامی
 موضوع : Islam -- Psychology
 موضوع : روان‌شناسی اسلامی -- احادیث
 موضوع : Islam -- Psychology -- Hadiths
 رده‌بندی کتبه : ۱۳۹۶ آ ۸ غ/۲۳۲/۶۵ BP
 رده‌بندی دی‌بی : ۲۹۷/۴۸۵
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۸۵۴۱۶

انتشارات رز

آموزه‌های روان‌شناختی در حدیث

مؤلف: معصومه غروی اصفهانی
 ناشر: انتشارات رز
 نوبت چاپ اول: تابستان ۱۳۹۶
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 بها: ۱۸۰۰۰ تومان
 چاپ و صحافی: پردیس دانش
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۴۵۹-۸۹-۲

سخنی با خوانندگان گرانقدر

نیاز شدید کتابی با عنوان «آموزه‌های روان‌شناختی در حدیث» که بتواند دانشجویان رشته‌های روانشناسی، مشاوره و علوم تربیتی را یاری دهد احساس می‌شد. متخصصان این رشته باید بتوانند در فعالیت‌های خود مطالب روانشناسی نوین را با مطالب دینی تطبیق داده و هماهنگ کنند. این موضوع از جمله انگیزه‌هایی بود که باعث شد کتاب حاضر را تألیف کنم و علی‌رغم تمام دشواری‌ها برای یکپارچه کردن آن، هم اکنون پیش روی شما قرار گیرد.

در تدوین کتاب، صرفاً مطالب روانشناسی بطور محض و به تنهایی ارائه می‌شد کار مهمی صورت نگرفته به‌زیاد کتابهای فراوان در زمینه روانشناسی به چاپ رسیده و در دانشگاه‌ها تدریس می‌شود. اگر فقط احادیث و مطالب دینی بطور تک بعدی بیان می‌شد، باز هم کار مهمی صورت نگرفته زیرا در زمینه دین هم کتابهای زیادی به رشته تحریر درآمده است. حتما شنیده‌اید که عده‌ای می‌گویند: گوشمان از این حرفها پر است!

پس به لطف خدا هر آن شدم تا در کنار هر مؤلف روانشناسی یک یا چندین حدیث از معصومین (ع) را بیان نموده و به این ترتیب ثابت کنم: اگر یک نظریه روانشناسی نزدیک ۵ سال، ۲۰ سال یا حتی ۱۰۰ سال پیش اثبات شده و طرفداران زیادی پیدا کرده است، آن نظریه از کلام گهربار معصومین (ع) حدود ۱۰۰ سال پیش با همان مضمون یا نزدیک به آن مضمون نقل شده است، بنابراین افتخار می‌کنم به دین و مذهبم که تا این حد روشنگر و همگام با زمانه است و مسائلی را در همه ابعاد زندگی انسان مطرح کرده که نظریه‌پردازان غربی و شرقی بعد از سالها پژوهش و تحقیقات میدانی به آن حقایق دست یافته‌اند. در صورتی که معصومین (ع) با علم لدنی^۱ خویش سالهای قبل فرموده‌اند.

۱. علم ناآموخته، علمی که بدون تعلیم و تعلم حاصل شده است.

آموزه‌های روان‌شناختی در حدیث موضوع جدیدی در دروس دانشگاهی است و جایگاهی رفیع در حوزه‌های روانشناسی، دین و مهارت‌های زندگی دارد. زیرا برای استنباط و درک بهتر موضوعات روانشناسی، احادیث به کمک ما آمده‌اند.

کتاب حاضر به عنوان متن درسی، در زمینه «درس آموزه‌های روان‌شناختی در حدیث» برای دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد فراهم شده است که البته دیگر علاقه‌مندان در این زمینه تحقیقی نیز می‌توانند از آن بهره‌مند شوند. لازم به ذکر است که موضوعات کتاب طبق دستورالعمل وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و تنظیم شده است.

زمانی که نگاش و تألیف کتاب را آغاز کردم، اضطراب^۱ داشتم، سرانجام این کار چه می‌شود؟ یقین دارم که هیچ راهی به آسانی پیموده نمی‌شود، اما مدتی طول کشید تا مطالب را جمع‌آوری، تنظیم و سپس ویرایش کردم و همانطور که سعدی شاعر ایرانی می‌گوید به این نتیجه رسیدم که:

گنج خواهی، در طلب رنجی، هر
خرمنی می‌بایدت، تخمی بکار

هرگاه کارم به بن بست می‌رسید یا اشکالی پیدا می‌کرد، برای مدتی تدوین را رها می‌کردم، اما دلم آرام نمی‌گرفت زیرا در ضمیرم دایم بود: ندای درونی به من می‌گفت: کار را تمام کن. ولی درعین حال خیلی سخت بود.

تا اینکه اخیراً به سفر عتبات عالیات مشرف شدم و از حرم معصومین (ع) که صاحبان کرامت و معادن رحمت هستند، خواستم تا به من کمک کنند. به این ترتیب موفق شدم به لطف خداوند بزرگ مراحل نهایی نگارش و چاپ کتاب را به انجام برسانم. با اعتقاد به عنایت معصومین (ع) براین پروژه انتظار موفقیت کتاب و تأثیرگذاری مطالب آن را دارم. زیرا برای خود هدف بزرگی در نظر دارم و آن هدف، نمایش جلوه دوست داشتنی و جذاب دین اسلام در انطباق با علم روانشناسی نوین است.

۱. مؤلف: توضیح علمی و دقیق اضطراب در فصل پنجم خواهد آمد.

به قول حافظ:

بارها گفته‌ام و بار دگر می‌گویم که من دلشده این ره نه به خود می‌پویم
 من اگر خارم و گر گل چمن آرایی هست که از آن دست که او می‌کشدم می‌رویم
 دوستان عیب من بی دل حیران مکنید گوهری دارم و صاحب نظری می‌جویم

لذا خداوند بزرگ را شاکرم که این توفیق را نصیب من کرد تا بتوانم دینم را با چهره‌ای زیبا به طور علمی و عملی با روانشناسی تطبیق دهم تا با جذابیت و کارایی بیشتر به جوانان و دوستان علم و معرفت بشناسانم. زیرا هنگام تدریس در دانشگاه و همچنین بیان این موضوعات در کارگاه‌های آموزشی مختلف وقتی که علت و دلیل یک بحث روانشناسی از عمق یک حدیث اخذ می‌شود، ناظر تبسم و لبخند رضایت و همچنین درک عمیق دانش‌ریان جوان و دوستان عزیز هستم که جای بسی خوشحالی برای من است.

در خلاصه از شما دو خواست دارم: خوبی‌های ما را به دیگران بگویید و انتقادهای ما را به خودمان.

من الله توفیق

تابستان ۱۳۹۶

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات	۲۱
مقدمه	۲۳
شناخت حدیث و سنت پیامبر (ص) و معصومان (ع)	۲۳
تفاوت حدیث با روایت	۲۵
روش‌شناسی حدیث: آشنایی با انواع حدیث	۲۷
فصل دوم: رشد در گستره زندگی	۲۹
مقدمه	۳۱
مراحل رشد و تحول انسان	۳۱
۱- مرحله پیش از تولد (دوران جنینی)	۳۱
۲- مرحله کودکی	۳۳
الف: طفولیت (از تولد تا ۲ سالگی) که دوران شیرخوارگی یا نوزادی هم گفته می‌شود.	۳۳
ساختار خلق و خو	۳۵
ب: کودکی اولیه (۲ تا ۴ سالگی)	۳۶
ج: کودکی ثانویه (۴ تا ۹ سالگی)	۳۷
۳- مرحله نوجوانی	۳۸
درس خوانده یا تحصیل کرده؟	۴۲
۴- مرحله جوانی	۴۳
۵- مرحله میانسالی	۴۴
آسایش یا آرامش؟	۴۵
دانشجو شدن در میانسالی	۴۶
هوش متبلور و هوش سیال در میانسالی	۴۶
۶- مرحله کهنسالی (پیری)	۴۷
موقف انسان در دنیا و آخرت	۴۸

۵۱	فصل سوم: معنای زندگی
۵۳	مقدمه
۵۳	هدف و چرایی زندگی
۵۶	ارزشها و کارکرد زندگی
۵۷	احادیثی از حضرت امام هادی (ع)
۵۸	نقد دیدگاه‌های معاصر در معنای زندگی
۶۳	فصل چهارم: خانواده
۶۵	مقدمه
۶۵	روانشناسی خانواده
۶۵	اهداف تشکیل خانواده
۶۵	۱- ایجاد کانون آتش در زن و مرد
۶۶	۲- حفظ عفت و پاک‌دستی
۶۷	۳- کمک به رشد و تکامل یکدیگر
۶۸	۴- حفظ نسل
۶۹	۵- فراوانی نعمت
۷۰	۶- انتقال تجربه، فرهنگ و زبان
۷۰	۷- ساختن جامعه‌ای سالم و نیرومند
۷۱	وابستگی یا دلبستگی؟
۷۲	هورمون اکسی‌توسین و نقش آن در ایجاد محبت
۷۲	مکانیسم عمل هورمون اکسی‌توسین
۷۴	فواید هورمون اکسی‌توسین
۷۶	چگونه میزان اکسی‌توسین در خون خود را بالا ببریم؟
۷۶	تفاوت‌های زن و مرد
۷۸	معیارهای انتخاب همسر
۸۰	نظریه همسان‌همسری
۸۰	نظریه ناهمسان‌همسری
۸۱	ساختار خانواده
۸۲	رابطه بین محبت و احترام چگونه باید باشد؟
۸۳	خانواده کارآمد

۸۴	ویژگی‌های خانواده کارآمد
۸۶	همدردی یا همدلی؟
۸۶	همدلی حضرت زهرا (س) با امیرالمؤمنین (ع)
۸۷	عشق
۸۷	مثلث عشق استرنبرگ
۸۹	انواع عشق
۹۲	تکنیک خلع سلاح
۹۴	تعصب‌شکنی رفتار با دختر
۹۴	ارزش و جایگاه زن در اسلام
۹۵	وظایف مرد نسبت به زن
۹۶	چرا ارث زن نصف ارث مرد است؟
۹۷	چرا دینه زن کمتر از دینه مرد است؟
۹۹	چرا شهادت دو زن برابر با شهادت یک مرد است؟
۱۰۲	آیا مردان بر زنان برتری دارند؟
۱۰۳	آیا عقل زنان کمتر از عقل مردان است؟
۱۰۴	آیا زن باید بر شوهرش سجده کند؟
۱۰۹	احادیثی درباره حقوق و منزلت زنان
۱۱۵	فصل پنجم: بهداشت روانی
۱۱۷	مقدمه
۱۱۷	تعریف بهداشت روانی
۱۱۸	اهداف بهداشت روانی
۱۱۸	تعریف استرس
۱۱۹	تعریف اضطراب
۱۲۰	استرس یا اضطراب؟
۱۲۱	انواع استرس
۱۲۲	راه‌های مقابله با استرس
۱۲۲	اثر زیگارتیک و رابطه آن با تنش
۱۲۴	نمونه‌هایی از مسائل حل نشده در زندگی روزمره
۱۲۵	حسادت یا غبطه؟

۱۲۷	از خوشبختی دیگران خوشحال شوید.....
۱۲۸	نمونه‌ای از مسائل حل نشده در روانشناسی.....
۱۲۹	تأثیر عوامل مادی بر سلامت.....
۱۳۱	تأثیر عوامل معنوی در سلامت.....
۱۳۵	فصل ششم: روانشناسی اجتماعی.....
۱۳۷	مقدمه.....
۱۳۷	فرهنگ اجتماعی.....
۱۳۸	پرخاشگری.....
۱۴۱	تبلیغات و حب روانی.....
۱۴۲	اهداف جنگ رم.....
۱۴۲	چند حدیث در مورد هدیه‌بندی و تأثیرپذیری.....
۱۴۳	اسراف (مصرف‌زدگی) یا برف؟.....
۱۴۴	نقش موبایل در ایجاد جنگ روسی.....
۱۴۴	تذکر بسیار مهم.....
۱۴۵	همنوایی با جامعه: آزمایش اش.....
۱۴۶	نتایج آزمایش اش چه چیزی را نشان می‌دهد.....
۱۴۷	اعتماد به نفس یا عزت نفس؟.....
۱۴۹	شایعه.....
۱۵۱	واکنش بدن نسبت به آنچه که می‌بینید و می‌شنوید چیست؟.....
۱۵۲	آثار مخرب و فاجعه‌آمیز دیدن فیلمهای مستهجن و غیراخلاقی.....
۱۵۳	احادیثی در مورد شهادت زمان.....
۱۵۵	آزمایش عروسک بوبو.....
۱۵۷	فصل هفتم: روانشناسی مثبت.....
۱۵۹	مقدمه.....
۱۵۹	ارزشهای اخلاقی.....
۱۵۹	داستان کفشهای گاندى.....
۱۶۲	قانون طلایی در اخلاق.....
۱۶۴	رمز منطقی اخلاق چیست؟.....

۱۶۴	رضایت از زندگی.....
۱۶۵	عوامل مؤثر در رضایت از زندگی.....
۱۶۵	امید.....
۱۶۸	شادی.....
۱۷۰	راه‌های عملی برای شاد بودن.....
۱۷۳	شادی در اسلام.....
۱۷۴	خوش بینی.....
۱۷۶	توبه.....
۱۷۸	برخی از آثار توبه در پیشگیری از آسیب‌های روانی.....
۱۷۹	عفو.....
۱۸۵	فصل پنجم: روانشناسی کمال.....
۱۸۷	مقدمه.....
۱۸۷	انسان کامل.....
۱۸۸	انسان کامل از دیدگاه روانشناسان.....
۱۸۸	خصوصیات انسان کامل از دیدگاه معصومین(ع).....
۱۸۹	علم بهتر است یا ثروت؟.....
۱۹۰	ویژگی‌های انسان کامل از دیدگاه ویکتور فرانکل.....
۱۹۱	خودشکوفایی.....
۱۹۲	مشخصات افراد خود شکوفا (انسان کامل) از نظر مزلو.....
۱۹۵	منابع.....